

Odpowiedzialność nadawcy wobec przewoźnika

RADCA PRAWNY PAWEŁ JUDEK

Pojęcie nadawcy

- ▶ Nadawca to podmiot, który zleca przewóz przewoźnikowi.
- ▶ Przewoźnik jest nadawcą w stosunku do swojego podwykonawcy
- ▶ Załadowca to podmiot, który dokonuje fizycznego załadunku przesyłki

Czynności ładunkowe

- ▶ Czynności ładunkowe należą do obowiązków odpowiednio nadawcy lub odbiorcy (art. 43 ust. 1 pr. przew.), chyba że co innego wynika z umowy przewozu
- ▶ Załadunek przesyłki obejmuje nie tylko postawienie towaru w przestrzeni ładunkowej, ale również jego prawidłowe rozmieszczenie
- ▶ Zabezpieczenie przesyłki na czas przewozu należy do obowiązków przewoźnika.

Czynności ładunkowe

- ▶ Nadawca, odbiorca lub inny podmiot wykonujący czynności ładunkowe ma obowiązek wykonać je w sposób zapewniający przewóz przesyłki towarowej zgodnie z przepisami ruchu drogowego i przepisów o drogach publicznych, a w szczególności niepowodujący zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego, przekroczenia dopuszczalnej masy pojazdów lub przekroczenia dopuszczalnych nacisków osi (art. 43 ust. 2 pr. przew.)

Kierowca w czasie załadunku

- ▶ Jeśli w umowie przewozu nie przewidziano, że czynności ładunkowe będą należały do obowiązków przewoźnika, a czynności te zostaną następnie wykonane bez wiedzy przewoźnika za wiedzą załadowcy przez kierowcę, przyjmuje się, że kierowca w tym zakresie działa na rzecz nadawcy.
- ▶ W przypadku działań kierowcy podejmowanych za zgodą przewoźnika lub bez wiedzy nadawcy, odpowiedzialność za nie ponosi przewoźnik.

Szkody wynikłe z czynności ładunkowych

- ▶ Uszkodzenia pojazdu

art. 73 pr. przew. – za uszkodzenie mienia przewoźnika spowodowane czynnościami ładunkowymi ponosi odpowiedzialność odpowiednio nadawca lub odbiorca

Odpowiedzialność ta ma charakter absolutny i występuje nawet jeśli nadawca bądź odbiorca nie ponoszą winy za dane zdarzenie, chyba że jest ono zawinione przez przewoźnika.

Szkody wynikłe z czynności ładunkowych

Za uszkodzenie mienia przewoźnika podczas czynności ładunkowych odpowiedzialność może ponosić również załadowca na zasadach odpowiedzialności deliktowej:

- ▶ Art. 415 k.c. – na zasadzie winy, jeśli zawinione działanie załadowcy spowodowało szkodę
- ▶ Art. 435 k.c. – na zasadzie ryzyka, jeśli szkoda została spowodowana ruchem przedsiębiorstwa załadowcy wprowadzanego w ruch za pomocą sił przyrody (gaz, paliwa, elektryczność)

Szkody wynikłe z czynności ładunkowych

- ▶ niewłaściwe rozmieszczenie przesyłki powodujące nadmierne obciążenie osi
- ▶ Art. 140aa ust. 1 i 3 prawa o ruchu drogowym – za przejazd po drogach publicznych pojazdów nienormatywnych bez zezwolenia nakłada się karę pieniężną m.in. na wykonującego przewóz
- ▶ Art. 140aa ust. 4 – kary na przewoźnika się nie nakłada jeśli nie miał wpływu na powstanie naruszenia i dochował należytej staranności w realizacji czynności związanych z przejazdem
- ▶ Orzecznictwo sądów administracyjnych rygorystyczne dla przewoźników
- ▶ Art. 72 ust. 1 pkt 2 pr. przew. – nadawca ponosi odpowiedzialność za szkody wynikłe z nienależytego wykonania czynności ładunkowych

Szkody wynikłe z czynności ładunkowych

- ▶ Jeśli błędny charakter czynności ładunkowych ma charakter oczywisty i mógł zostać stwierdzony przez kierowcę, nadawca może próbować ograniczyć swoją odpowiedzialność poprzez podnoszenie zarzutu przyczynienia się przewoźnika do powstania szkody.
- ▶ art. 362 k.c. – jeśli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

Szkody wynikłe z niewłaściwego stanu przesyłki lub opakowania

- ▶ art. 72 ust. 1 pkt 2 pr. przew. – nadawca ponosi odpowiedzialność za szkodę wynikłą z wadliwego stanu przesyłki, braku lub niewłaściwego opakowania
- ▶ art. 10 Konwencji CMR – nadawca odpowiada wobec przewoźnika za szkody wyrządzone osobom, wyposażeniu lub innym towarom, jak również za koszty, których przyczyną byłoby wadliwe opakowanie towaru, chyba że wadliwość była widoczna lub znana przewoźnikowi w chwili jego przyjęcia, a przewoźnik nie wniósł zastrzeżeń w tym przedmiocie

Braki i nieprawidłowości w dokumentach przewozowych

- ▶ art. 38 pr. przew. – to nadawca odpowiada za wystawienie listu przewozowego
- ▶ art. 55a ust. 1 pkt 4 pr. przew. – zabrania się nadawcy umieszczania w liście przewozowym i innych dokumentach danych i informacji niezgodnych ze stanem faktycznym
- ▶ w Konwencji CMR brak jednoznacznego przepisu określającego obowiązanego do wystawienia listu przewozowego, ale z treści art. 7 wynika, że odpowiedzialność za jego prawidłowość ponosi nadawca
- ▶ art. 7 ust. 2 CMR - wypełnienie listu przewozowego przez kierowcę za zgodą nadawcy uważane będzie za działanie na rzecz nadawcy

Braki i nieprawidłowości w dokumentach przewozowych

- ▶ Art. 72 ust. 1 pkt 1 pr. przew. – nadawca ponosi odpowiedzialność za szkodę wynikłą z podania w liście przewozowym lub w innej formie wskazań i oświadczeń niezgodnych z rzeczywistością i nieściśłych, niedostatecznych lub wpisanych w niewłaściwym miejscu, a także za brak, niekompletność lub nieprawidłowość dokumentów wymaganych w przepisach szczególnych
- ▶ art. 72 ust. 3 – nadawca ponosi także koszty związane z przeładunkiem przesyłki, gdy dane dotyczące masy przesyłki, zawarte w liście przewozowym, są niezgodne ze stanem faktycznym

Braki i nieprawidłowości w dokumentach przewozowych

- ▶ art. 7 ust. 1 CMR – nadawca ponosi odpowiedzialność za wszelkie koszty i szkody, jakie mógłby ponieść przewoźnik na skutek nieściśności lub niedostateczności danych dotyczących:
  - Nadawcy
  - Miejsca dostarczenia przesyłki, Odbiorcy
  - Rodzaju towaru, ilości sztuk, wagi towaru
  - Instrukcji niezbędnych do załatwienia formalności celnych i innych
  - Innych okoliczności, które mogą być wpisane do listu przewozowego

Szkody wynikłe z błędów w dokumentach przewozowych

- ▶ Przeładowanie pojazdu – kary wynikające z tego tytułu, którym obciążono przewoźnika, stanowią element szkody, za którą odpowiada nadawca
- ▶ Nadawca ponosi odpowiedzialność również ze wszelkie dalsze konsekwencje zatrzymania pojazdu w związku ze zwiększoną wagą przesyłki takie jak konieczność przeładunku, utracone korzyści w wyniku oczekiwania na przeładunek, kary za niewykonanie innych zleceń itp.

Szkody wynikłe z błędów w dokumentach przewozowych

- ▶ Naruszenie formalności celnych – występuje regularnie zwłaszcza na trasach do Wlk. Brytanii, gdy w ładunku odkrywane są przesyłki będące przedmiotem przemytu
- ▶ W zależności od okoliczności odnalezienie nielegalnej przesyłki, która nie została zadeklarowana przez nadawcę, może skończyć się zatrzymaniem pojazdu na czas trwania postępowania, nałożeniem kary pieniężnej, a nawet konfiskatą pojazdu
- ▶ Zakres roszczeń przewoźnika wobec nadawcy zależy będzie od tego, w jakim stopniu przewoźnik przyczynił się do powstania szkody. Dochowanie przez przewoźnika należytej staranności w wielu przypadkach może prowadzić do zastosowania do niego zdecydowanie niższych sankcji.

Inne przypadki odpowiedzialności nadawcy

- ▶ art. 55a ust. 1 pkt 1 pr. przew. – zabrania się nadawcy zlecenia przewozu kabotażowego przewoźnikowi nieposiadającemu odpowiedniego zezwolenia na taki przewóz lub wykonującemu przewóz kabotażowy niezgodnie z warunkami takie przewozu
- ▶ art. 55a ust. 1 pkt 2 pr. przew. – zabrania się nadawcy zlecenia przewozu drogowego przesyłki towarowej pojazdem nienormatywnym bez wymaganego zezwolenia na taki przewóz

Inne przypadki odpowiedzialności nadawcy

- ▶ art. 55a ust. 1 pkt 3 pr. przew. – zabrania się nadawcy określania warunków drogowego przewozu przesyłki towarowej, których realizacja mogłaby spowodować naruszenie przepisów określających warunki wykonywania przewozów drogowych, przepisów określających warunki pracy kierowców, przepisów ruchu drogowego lub przepisów o drogach publicznych
- ▶ art. 55a ust. 1 pkt 4 pr. przew. – zabrania się nadawcy uzależniania wysokości przewoźnego od masy lub objętości przesyłki towarowej w przypadku drogowego przewozu drewna, ładunku sypkich lub innych ładunków masowych

Inne przypadki odpowiedzialności nadawcy

- ▶ Za naruszenie zasad określonych w art. 55a ust. 1 grożą kary przewidziane w ustawie o transporcie drogowym
- ▶ W przypadku naruszenia postanowień art. 55a ust. 1 pkt 5 skutkiem może być również nieważność czynności
- ▶ Nadawca ponosi też odpowiedzialność za szkodę, którą wyrządził przewoźnikowi w wyniku naruszeń, choć w zależności od okoliczności można uznać również przyczynienie się przewoźnika do tej szkody

Dziękuję za uwagę

Działyński i Judek Spółka Partnerska Radców
Prawnych

ul. Czartoria 1/16, 61-102 Poznań

Tel. / Fax +48 61 855 22 79, + 48 61 851 85 33

E-mail: kancelaria@dzialynski.pl

www.dzialynski.pl

www.transportoweprawo.pl